

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2013. október 15.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINT
ÍRÁSBELI VIZSGA
2013. október 15. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ER FORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben **a középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után **a megoldott feladatlapot adja át a felügyel tanárnak!**

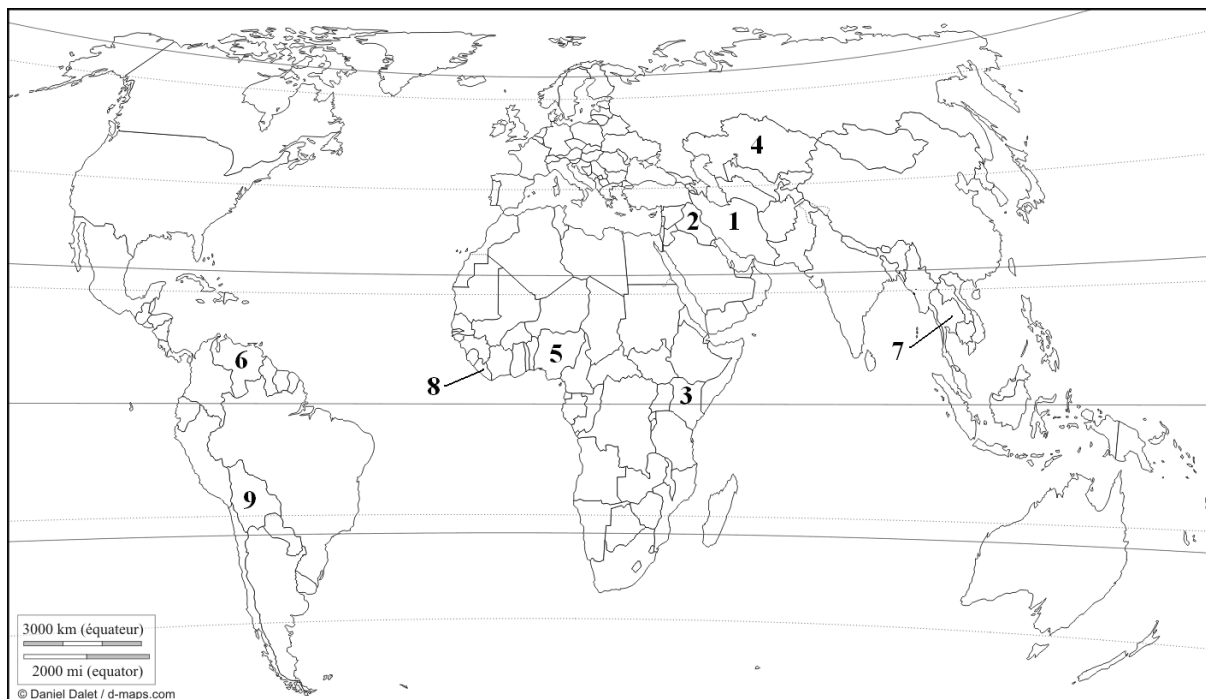
A feladatokat **tetsz leges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhet** maximális **pontszámról**, illetve részpontoszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

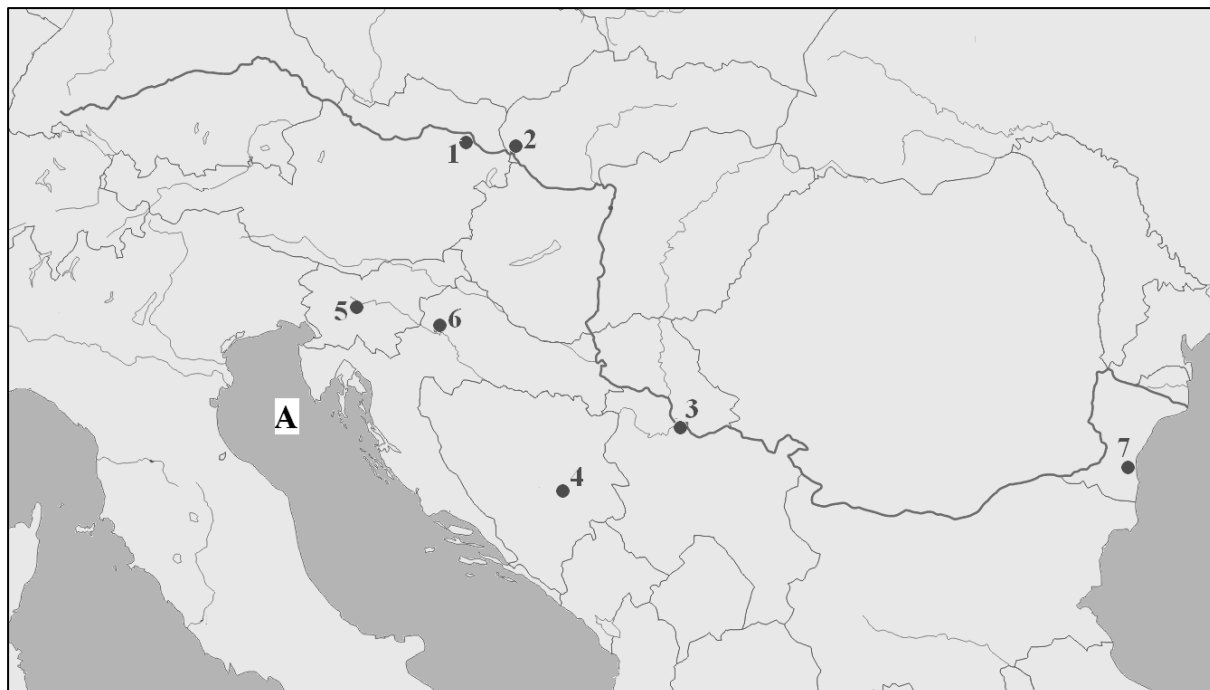
1. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

Nevezze meg a térképvázlatban számokkal jelölt országokat!

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

9 pont	
---------------	--

2. Tanulmányozza a térképészleket, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térképészleketben számokkal jelölt városokat!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

7 pont	
--------	--

b) Mely folyóhoz kapcsolhatók az 5. és a 6. számokkal jelölt városok?

.....

1 pont	
--------	--

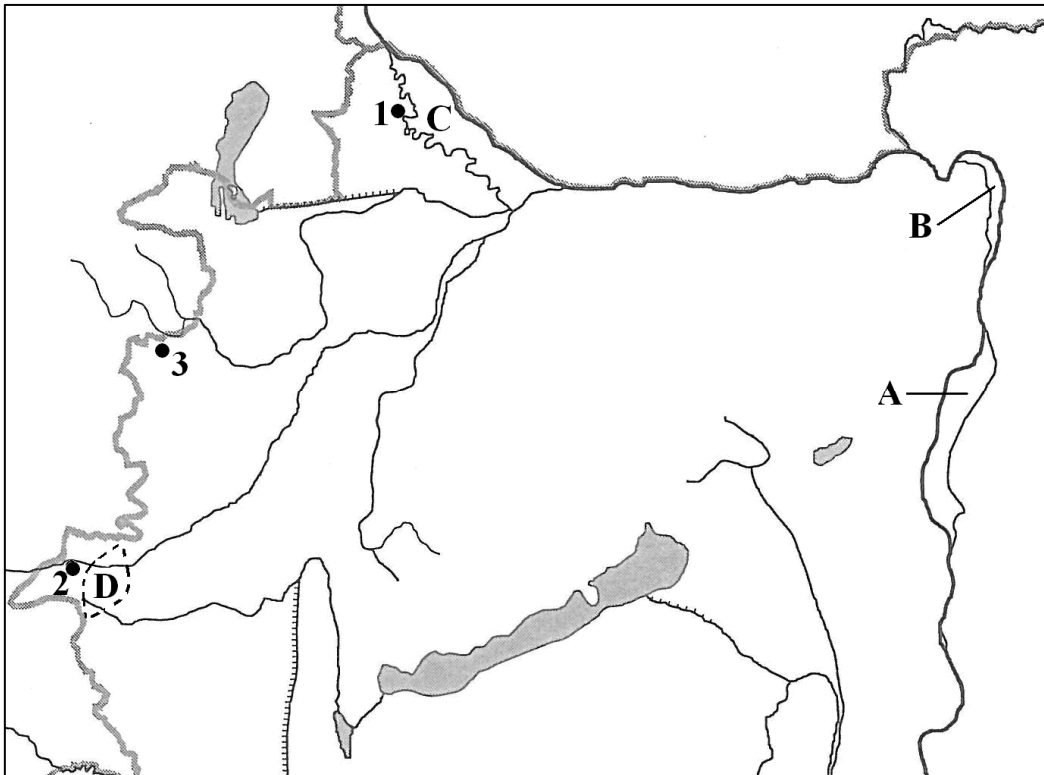
c) Nevezze meg az A betűvel jelölt tengert!

.....

1 pont	
--------	--

9 pont	
---------------	--

3. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térképvázlatban nagybetűkkel jelölt szigeteket!

- A.
- B.
- C.

3 pont	
--------	--

b) Nevezze meg a D betűvel jelölt néprajzi tájat!

.....

1 pont	
--------	--

c) Nevezze meg a számokkal jelölt városokat!

- 1.
- 2.
- 3.

3 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhet összes pontszám:</i>	25 pont	
---	----------------	--

I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor	feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
	1.	9	
	2.	9	
	3.	7	
ÖSSZESEN		25	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2013. október 15.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINT
ÍRÁSBELI VIZSGA
2013. október 15. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ER FORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

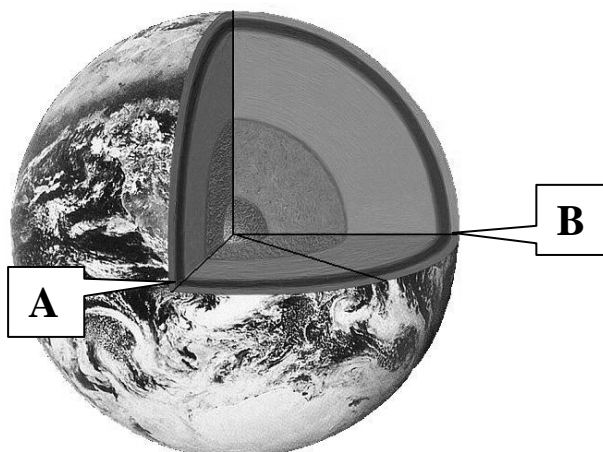
A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetsz leges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhet** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. Tanulmányozza az ábrát, és oldja meg a feladatokat!

„A” pont koordinátája: é.sz. 0° , ny.h. 50°

„B” pont koordinátája: é.sz. 0° , k.h. 20°

Mekkora távolságban van egymástól ez a két pont a valóságban?

A számítást itt végezze!

Távolság: km

Melyik folyó torkolatát jelöli az „A” pont:

Melyik folyó található a „B” pont által jelölt medencében?:

4 pont	
---------------	--

2. Párosítsa a csillagászati méreteket, távolságokat a hozzájuk tartozó adatokkal! Írja a megfelel sorszámot a megfelel bet jellel jelölt távolság, méret után a vonalra! Egy betűjelhez több szám is tartozhat, de minden számot csak egyszer használhat fel!

1. 6378 km 2. 150 millió km 3. 1 CsE 4. 2 fényév sugarú gömb 5. 1,4 millió km 6. 40 ezer km	A) Nap – Föld távolság B) A Naprendszer kiterjedése C) Nap átmérője D) A Föld Egyenlítőjének hossza E) A Föld sugara

6 pont	
---------------	--

- 3. Rendezze párokba a felsorolt ásványokat, kőzeteket a megállapításoknak megfelelően! Írja a sorszámokat a megfelelő leírás melletti négyzetekbe! Egy sorszámot többször is használhat! Pont csak a helyes párra kapható!**

Megállapítások	A megfelelő elemek sorszámjai	
a) Fosszilis energiahordozó.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
b) Ipari felhasználásra alkalmas mennyiségben fémeket tartalmazó ásvány vagy kőzet.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
c) Anyaga döntően kalcium-karbonát (CaCO_3).	<input type="text"/>	<input type="text"/>
d) Átalakult (metamorf) kőzet.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
e) Kiömlési vulkanikus kőzet.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
f) Ásvány.	<input type="text"/>	<input type="text"/>
g) Ugyanazon összetételű magmából keletkezett, de az egyik esetben megrekedt a kéregben, a másik esetben kiömlött a felszínre.	<input type="text"/>	<input type="text"/>

1. Andezit
2. Bauxit
3. Gránit
4. Kőolaj
5. Kősó
6. Kvarc
7. Lignit

8. Márvány
9. Mészke
10. Palás kőzet
11. Riolit
12. Vasérc

7 pont	
---------------	--

4. Nevezze meg a leírás alapján a légkörrel kapcsolatos fogalmakat! Írja a fogalmat a meghatározás alatti vonalra!

1. Az azonos légnyomású pontokat összekötő görbe vonal a térképen.

.....

2. Az egy nap során mért leghidegebb és legmelegebb hőmérséklet különbsége.

.....

3. Az a hőmérsékleti érték, amelyen az adott levegő telítetté válik.

.....

4. Azt fejezi ki, hogy a levegő hány százalékát tartalmazza annak a vízgőzmennyiségnek, amelyet az adott hőmérsékleten befogadhat.

.....

5. Talajmenti csapadék, ami akkor képződik, amikor a levegő $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ fölött éri el a harmatpontját.

.....

5 pont	
---------------	--

5. Oldja meg a tómedencék keletkezésével kapcsolatos feladatokat!

- a) Hogyan képződtek a képeken látható tómedencék? Írja a képek alatti vonalra!

A)

B)

2 pont	
---------------	--

- b) Párosítsa az állításokat a tavakkal! Írja az állítás száma elé annak a tónak a betűjelét, amelyre az állítás vonatkozik!

..... 1. Ehhez hasonlóan keletkezett a Szelidi-tó.

..... 2. A Tisza mentén a folyószabályozás után alakult ki sok ilyen tó.

..... 3. A Velencei-tó is hasonlóan képződött.

3 pont	
--------	--

- c) A tavak mely típusába sorolható a Tisza-tó?

1 pont	
--------	--

6 pont	
---------------	--

6. Oldja meg az éghajlati övezetekkel kapcsolatos feladatokat!

- a) Mely éghajlati övezeteket és öveket ismeri fel a leírások alapján? Egészítse ki a táblázatot!

Leírás	Övezet	Öv
A téli kemény hideg ellen a fák erős gyantatartalommal védekeznek. Az erdőtisztásokat a rossz lefolyású helyeken lápok borítják.		
Négy évszak jellemzi, nyáron a folyóinak vízhozama kicsi, talaja vörös színű.		
Az erdő örökzöld. Nincs meghatározott ideje a virágzásnak. Sok fa egész éven át virágzik, és hullajtja az érett gyümölcsét.		

6 pont	
--------	--

- b) Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon **I** betűt az igaz, és **H** betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

..... 1. A sivatagokban a legfontosabb felszínformáló erő a gyors mállás.

..... 2. A térítői öv sivatagi tájain a napi hőingadozás jóval meghaladja az évi közepes hőingadozás mértékét.

..... 3. A sivatagi tájakon főként közettörmelékből álló vázталajok alakultak ki.

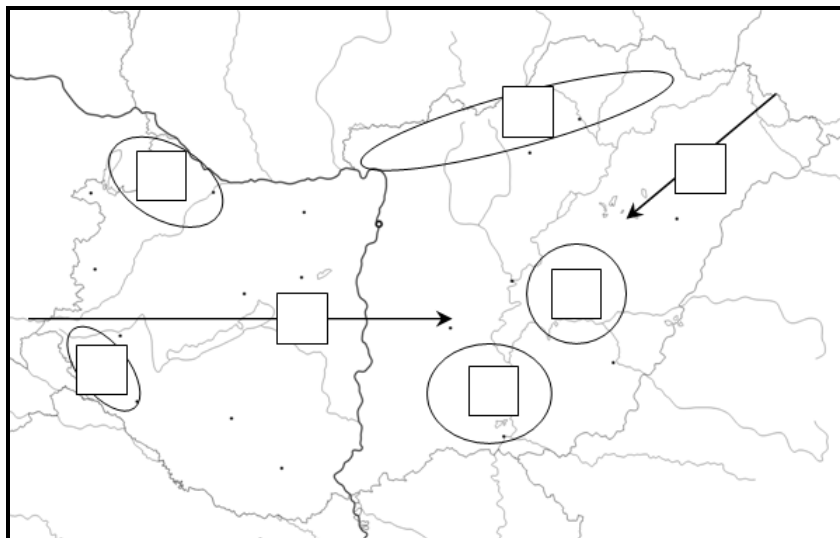
..... 4. Sivatagokat csak a térítői övben találunk, mert itt alakul ki egész évben leszálló légmozgás.

4 pont	
--------	--

10 pont	
----------------	--

7. Oldja meg a Magyarországgal kapcsolatos feladatokat!

a) Tanulmányozza az alábbi térkép-vázlatot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Az alábbi állítások az ország éghajlatát befolyásoló tényezőkre, az éghajlat elemeire, illetve azok területi eloszlására vonatkoznak. Döntse el, hogy mely, a térkép-vázlaton körbehatárolt területhez, illetve nyilakhoz kapcsolhatók az alábbi állítások! Írja a jellemző állítás sorszámát a térkép megfelelő négyzetébe! *Nem minden állítás sorszámát tudja beírni, és nem minden négyzetbe kerül sorszám.*

1. A medencejelleg miatt e terület kapja évente a legkevesebb csapadékat.
2. A gyengülő óceáni hatás következtében a csapadék évi mennyisége csökken.
3. A domborzati viszonyoknak köszönhetően e terület az ország legszelesebb tája.
4. Az óceán viszonylagos közelsége egész évben, a mediterrán hatás főként az őszi-téli hónapokban érvényesül.
5. Az Egyenlítőtől való távolság és a domborzati adottságok miatt ez az ország legalacsonyabb középhőmérsékletű területe.
6. Mint a mérsékelt övezetben, itt is az év legnagyobb részében a déli-délnyugati szélirány jellemző.
7. A szárazföldi hatás érvényesülése miatt e területre a tél végi, kora tavaszi csapadékmaximum jellemző.

5 pont	
--------	--

b) Párosítsa a városokat a jellemző gazdasági tevékenységgel! Írja a megfelelő város betűjelét a gazdasági tevékenység után! *Nem tud minden várost elhelyezni, de van olyan gazdasági tevékenység, amely több városra is jellemző.*

1. húsipar		a) Debrecen
2. autógyártás		b) Pécs
3. gyógyszeripar		c) Győr
		d) Szeged

4 pont	
--------	--

9 pont	
---------------	--

8. A táblázat egy ország 2010-es demográfiai adatait tartalmazza. Oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Népességszám 2010. január 1.	Születések száma 2010	Halálozások száma 2010
9 980 000	90 300	130 000

Mely fontos népesedési mutató számítható ki az adatokból?
Végezze el a számítást (kéttizedesjegy pontossággal)!

Eredmény: ‰

3 pont	
---------------	--

9. Oldja meg az Észak-Európa gazdaságával kapcsolatos feladatokat!

a) Mely természeti erőforrásoknak van kiemelkedő jelentősége Norvégia gazdasági életében? Karikázza be a két helyes választ!

a) *ércek* b) *tenger* c) *termőföld* d) *erdők* e) *vízenergia*

2 pont	
---------------	--

b) Karikázza be annak az egy-egy gazdasági jellemzőnek a betűjelét, amely nem jelentős az adott országban!

Svédország	Dánia	Finnország
a) acélgyártás	a) élelmiszeripar	a) papíripar
b) kőolajbányászat	b) ércbányászat	b) távközlési eszközök gyártása
c) faipar	c) állattenyésztés	c) erdőgazdálkodás
d) vízenergia	d) tengeri kereskedelem	d) alumíniumkohászat

3 pont	
---------------	--

5 pont	
---------------	--

10. Egészítse ki a szókészlet felhasználásával a Kínával kapcsolatos hiányos szöveget! Írja a megfelelő fogalmat a kisbetűvel jelölt helyre! Nem tud minden megadott fogalmat felhasználni.

hegységektől, enyhe, tavaszi, meleg, vízváltástól,
Kelet óceánoktól, Nyugat, nyári, lefolyástalan, hideg,
vízgyűjtő területétől, Pacifikus, Variszkuszi,
trópusi sivatagi, mérsékelt övezeti sivatagi, hegyvidéki

(a).....-Kína egyik legritkábban lakott, terméketlen tája a
(b).....-hegységrendszer megfiatalodott rögeinek vonulatai közé ékelődött
Takla-Makán. Az itt uralkodó (c).....
..... éghajlat miatt a földművelésre csak öntözés mellett nyílik lehetőség.
Zord éghajlata részben a/az (d)..... való nagy távolságnak, részben
a medence zárttságának köszönhető. Folyói belevesznek a homoktengerbe, ezért a terület
(e)..... A tél itt (f)....., a nyár (g).....

7 pont	
---------------	--

11. Mely fogalmakra ismer rá a meghatározások alapján? Írja a megfelelő fogalom nevét a meghatározás után!

1. Az a százalékos megoszlás, amely megmutatja, hogy mekkora arányban dolgoznak az aktív keresők az egyes gazdasági ágazatokban.
.....
2. Gazdasági fejlettségi mutató, melynek egy főre jutó értéke alapján az országok fejlett, közepesen fejlett és fejlődő ország csoportokba sorolhatók.
.....
3. Az országok között kiépülő integráció azon lépcsőfoka, amikor a tagországok mint önálló nemzetgazdaságok között már nemcsak az egyes árucikkek vámmentes kereskedelme valósul meg, hanem a tőke, a munkaerő és a szolgáltatási tevékenységek is szabadon áramlanak.
.....
4. A gazdasági termelés és a szolgáltatások működését lehetővé tevő létesítmények összefoglaló neve.
.....
5. A mezőgazdasági termelés egyik típusa, amelyre az jellemző, hogy a művelés alacsony ráfordítás mellett nagy földterületen történik.
.....

6. A felvett hitel ára.

.....

7. A pénz értékvesztése, az árak folyamatos emelkedése jellemzi.

.....

7 pont	
---------------	--

12. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a következő megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszámára elé!

..... 1. Az ENSZ szakosított szervezete, a WHO a fejlődő országok egészségügyi problémáinak megoldásában is segítséget nyújt.

..... 2. A Szahel-övezet környezeti válsága a globális éghajlatváltozás egyenes következménye.

..... 3. A lejtős területen a talajerózió a teraszos műveléssel csökkenthető.

..... 4. Az északi Jeges-tengert borító jégtakaró esetleges elolvadása a tengerek vízszintjének jelentős emelkedését okozná.

..... 5. Az ózonréteg elvékonyodásáért a klór és fluor tartalmú halogénezett szénhidrogének a felelősek.

..... 6. A folyók vízgyűjtőterületén végzett fakitermelés, erdőirtás az árvízveszély fokozódásával jár.

6 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhet összes pontszám: 75 pont</i>	
---	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	4	
	2.	6	
	3.	7	
	4.	5	
	5.	6	
	6.	10	
	7.	9	
	8.	3	
	9.	5	
	10.	7	
	11.	7	
	12.	6	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Az írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: